

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta: ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tekoälyä koskevan eurooppalaisen lähestymistavan edistäminen”

(COM(2021) 205 final)

(2021/C 517/08)

Esittelijä: **Marie-Françoise GONDARD-ARGENTI**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 1.7.2021
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Hyväksyminen jaostossa	2.9.2021
Hyväksyminen täysistunnossa	22.9.2021
Täysistunnon nro	563
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	235/0/7

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on tyytyväinen koordinoitun tekoälysuunnitelman tarkistukseen, joka on Euroopan komission ja jäsenvaltioiden yhteistyön tulos. Komitea kehottaa panemaan suunnitelman nopeasti täytäntöön kaikkien asianomaisten osapuolten yhteisvoimin.

1.2 ETSK kannattaa komission valitsemaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa strategialle, jolla pyritään varmistamaan tekoälyn osallistavuus ja kestävyys luomalla huippuosaamisen ekosysteemi ja luottamuksen ekosysteemi. Suunnitelmaa ja sääntelyä koskevat ehdotukset, joista laaditaan erilliset lausunnot, ovat strategian peruspilarit, joilla pohjustetaan pyrkimyksiä tehdä Euroopasta maailmanlaajuinen toimija tekoälyn alalla.

1.3 Jotta kaikki eurooppalaiset ketään syrjimättä saisivat nauttia odotetuista taloudellisista, sosiaalisista, ympäristöön ja kansanterveyteen kohdistuvista hyödyistä, suunnitelmalla on annettava uutta pontta koulutukselle käsittelemällä eettisiä ja ympäristöä koskevia näkökohtia, elinikäistä oppimista ja osaamisen kehittämistä sekä haasteita, jotka liittyvät innovointiin ja työntekijöiden ja yritysten, myös kaikkien pienimpien, tukemiseen.

1.4 Työelämässä luottamus on menestyksen avain. Tekoäly ei ole poikkeus tästä säännöstä. ETSK pitää perusteltuna, että uudessa suunnitelmassa varataan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle ja työmarkkinaosapuolille keskeinen asema prosessin kaikissa vaiheissa. Kysymys osaamisesta on keskeisen tärkeä, ja tämän pohdinnan on katettava kaikki työelämän automatisaatioon liittyvät kysymykset.

1.5 ETSK katsoo, että komission olisi kaavailemassaan poliittisessa kehyksessä kannustettava voimakkaasti jäsenvaltioita lisäämään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja kansalaisvuoropuhelua tekoälyn liittyvistä kysymyksistä ja välineistä.

1.6 ETSK muistuttaa, että luottamuksen voittamiseksi jokaisella työntekijällä, kuluttajalla ja kansalaisella on oltava oikeus saada ymmärrettävä selitys algoritmiprosesseista siltä osin kuin ne vaikuttavat heidän elämäänsä ja ympäristöönsä. Tämä avoimuuden ja selitettävyyden vaatimus, johon liittyy erottamattomasti jokaisen kansalaisen oikeus kyseenalaistaa algoritmin yksin tekemät päätökset, on sisällytettävä uuteen koordinoituun suunnitelmaan.

1.7 ETSK katsoo, että EU:sta voi tulla uskottava globaali johtaja tekoälyn alalla, jos unionin toimielinten, jäsenvaltioiden ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan – työmarkkinaosapuolten, kuluttajien ja kansalaisten – välinen koordinointi toimii saumattomasti ja kaikkien vastualueet on määritelty selkeästi. Koordinointi EU:n toimielinten välillä, EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden välillä ja jäsenvaltioiden kesken mahdollistaa kokonaisvaikutuksen maksimoinnin sekä toimintapolitiikkojen ja investointiohjelmien nopean ja johdonmukaisen toteuttamisen.

1.8 Tekoäly on luonteeltaan maailmanlaajuisia, mutta tekoälyn hyödyntämisen mittakaavalla on merkitystä: mittakaava on yksi siihen suoraan vaikuttavista tekijöistä. Koordinoitu suunnitelma, jolla jäsenvaltiot nostetaan tekoälyä koskevan maailmanlaajuisen kehyksen keskeisiksi toimijoiksi, on eurooppalaisen tekoälystrategian kulmakivi.

1.9 ETSK on tyytyväinen siihen, että tarkistetussa koordinoitussa suunnitelmassa ehdotetaan konkreettisia toimenpiteitä kansallisten strategioiden täytäntöönpanon vauhdittamiseksi ja synergiavaikutusten moninkertaistamiseksi. Suunnitelman koko potentiaali voi kuitenkin toteutua vain, jos se on tiiviisti kytköksissä Euroopan datastrategiaan, joka kattaa eurooppalaisen data-avaruuden ja tietosuoja-alueen luomisen, sekä kyberturvallisuusstrategiaan.

1.10 Koska koordinointi ei ole sitovaa, ETSK ehdottaa, että saavutetun edistyksen seuraamiseksi otetaan käyttöön pysyvä järjestely, joka perustuu kaikkien sidosryhmien yhdessä laatimiin tulosindikaattoreihin.

1.11 ETSK kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään elpymis- ja palautumistukivälinettä – sekä muita rahoitusvälineitä, joihin kuuluvat ”Horisontti Eurooppa”, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma ja InvestEU – tekoälyn kehittämisen ja käyttöönoton tukemiseen erityisesti pienissä yrityksissä. EIP:n tuoreessa selvityksessä valotetaan, miten tässä asiassa olisi edettävä⁽¹⁾.

2. Yleistä

2.1 Komissio aikoo tehdä EU:sta maailmanlaajuisen veturin ihmiskeskeiselle, osallistavalle, turvalliselle, kestäväälle ja luotettavalle tekoälylle. Terveyskriisistä saatujen opetusten mukaisesti tavoitteena on vauhdittaa investointeja, tehostaa nykyisiä toimenpiteitä ja huolehtia niiden johdonmukaisuudesta synergian ja mukautuvuuden varmistamiseksi⁽²⁾. ETSK kannattaa tämän lähestymistavan määrätietoista soveltamista viipymättä, jotta voidaan vahvistaa EU:n sisäistä ja kansainvälistä huippuosaamista.

2.2 ETSK panee merkille edistyksen, joka on saavutettu vuonna 2018 annetun ensimmäisen koordinoitun suunnitelman jälkeen. Ajantasaistetussa suunnitelmassa määritetään painopisteet selkeästi: investoiminen infrastruktuuriin ja datan jakamiseen, huippuosaamisen tukeminen innovoinnin ja taitojen kehittämisen kautta sekä luotettavuuden ja läpinäkyvyyden takaaminen arvoketjun kaikissa vaiheissa. Yhteensä 7 miljardin euron investointeja vuonna 2019 (+ 30 %) voidaan pitää rohkaisevana merkinä.

2.3 Koordinoitussa suunnitelmassa sitoudutaan perusoikeuksien ja sosiaalisten oikeuksien kunnioittamiseen ja algoritmien syrjimättömyyteen. Tämä lausunto liittyy erottamattomasti lausuntoon yhteisestä asetusehdotuksesta, jossa käsitellään eettisiä näkökohtia ja vahvistetaan tekoälyä koskevat yhdenmukaistetut säännöt⁽³⁾.

2.4 ETSK katsoo, että eettiset säännöt, tunnustettu yhteinen säädös ja koordinoitu suunnitelma ovat ratkaisevan tärkeitä rakenteellisia kehityksen vauhdittajia, jotka parantavat eurooppalaisten luottamusta tekoälyyn ja turvaavat kilpailuedun ja maailmanlaajuisen etulyöntiaseman.

2.5 Kansalaisten luottamus on tiukasti sidoksissa algoritmien selitettävyyttä koskevaan oikeuteen ja mahdollisuuteen kyseenalaistaa kansalaisten elämään vaikuttavia päätöksiä. Tekoälyn ja tekoälysovellusten kehittäjien sekä käyttäjien täytyy olla valppaana, ja on tehtävä säännöllisiä tarkastuksia ja testejä. Päätösvallan on säilyttävä ihmisillä.

2.6 ETSK on huolissaan erilaisten kansallisten strategioiden aiheuttamasta hajaantumisen riskistä. Komitea kehottaa valtioita tiivistämään yhteistyötään erityisesti kyberturvallisuudessa, joka kuuluu valtioiden vastuulle ja joka kuitenkin muodostaa suunnitelman selkärangan, ja pitämään mielessä EU:n edut.

2.7 ETSK peräänkuuluttaa tekoälyä, joka on kestävää sekä taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien tavoitteiden kannalta että taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöön liittyvän vastuun kantamisen näkökulmasta.

3. Erityistä

3.1 Komission tavoitteet, jotka ovat täysin perusteltuja, edellyttävät yhteistyötä jäsenvaltioiden, yksityisen sektorin ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa, jotta voidaan

- vauhdittaa investointeja tekoälyyn ja näin edistää nopeaa ja kestävää taloudellista ja sosiaalista elpymistä edistysellisten digitaalisten ratkaisujen pohjalta
- ottaa suunnitellut rakenteet ja ohjelmat käyttöön ajoissa, jotta teknologian valmistuksen ja käyttöönoton edelläkävijät saavat niille perustellusti kuuluvan hyödyn
- varmistaa toimintapolitiikkojen yhdenmukaisuus parhaalla mahdollisella tavalla hajanaisuuden välttämiseksi ja maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi yhdessä.

3.2 ETSK kannattaa komission aikomusta käyttää tähän Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta vähintään miljardi euroa vuosittain vuosina 2021–2027. Tämän odotetaan tuottavan vipuvaikutuksen, jonka ansiosta julkiset ja yksityiset investoinnit tekoälyyn ovat samana aikana vuosittain 20 miljardia euroa. Elpymis- ja palautumistukiväline vahvistaa osaltaan tätä vipuvaikutusta.

⁽¹⁾ Artificial intelligence, blockchain and the future of Europe

⁽²⁾ EUVL C 240, 16.7.2019, s. 51

⁽³⁾ ETSK:n lausunto tekoälyasetuksesta (ks. tämän virallisen lehden sivu 61).

3.3 Suotuisien edellytysten luominen – data ja infrastruktuuri

3.3.1 ETSK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tiivistämään yhteistyötä ja koordinoitua tekoälyn hallinnoinnin alalla. Tämä koskee kansallisten strategioiden soveltamista sekä osaamisen, asiantuntemuksen ja hyvien käytänteiden jakamista tekoälyn kehityksen ja käyttöönoton vauhdittamiseksi sekä maailmanlaajuisiin tekoälyhaasteisiin vastaamiseksi.

3.3.2 Tekoälyn kehittämisen ennakkosedellytyksiä ovat datan saatavuus, saavutettavuus ja vapaa liikkuminen. Lisäksi tarvitaan strategia, joka koskee dataa, tietosuoja ja kyberturvallisuutta. ETSK muistuttaa, että henkilötietojen vaihdon sujuvuus edellyttää tiivistä koordinoitua ja yleisen tietosuoja-asetuksen tinkimätöntä noudattamista. Turvallisuuden ja datan läpinäkyvyyden tavoin myös säännöt voivat olla kilpailuetu maailmanlaajuisessa kilpailussa⁽⁴⁾. ETSK kannattaa eurooppalaisen data-avaruuden ja erillisten alakohtaisten data-avaruuksien kehittämistä.

3.3.3 Muutamia datasta riippumattomia tekoälyjärjestelmiä lukuun ottamatta tekoälyn suorituskyky riippuu suoraan saatavilla olevan datan määrästä, tarkoituksenmukaisuudesta ja laadusta. ETSK:n mielestä onkin keskeisen tärkeää turvata optimaaliset valmiudet, joiden ansiosta tietoa voidaan vaihtaa joustavasti, yhteentoimivasti ja turvallisesti. ETSK kannattaa tiettyjen keskeisten alojen eli esimerkiksi valmistusteollisuuden, vihreän kehityksen ohjelman, liikkuvuuden, terveydenhuollon, rahoituksen ja energian valitsemista kohdealoiksi, joilla seurataan kehitystä tarkasti ja arvioidaan saavutettua edistystä.

3.3.4 ETSK kannattaa

- tavoitetta lisätä huomattavasti Euroopassa saatavilla olevaa laskentatehoa, jotta dataa kyetään käyttämään ja hyödyntämään reaaliaikaisesti, ja tavoitetta suunnitella ja valmistaa tarvittavat prosessorit EU:ssa kestävä kehityksen ohjelman puitteissa.
- yleisen edun mukaisen datan käsitettä, jolla tarkoitetaan viranomaisten hallussa olevien tietojen avaamista viranomaisten auttamistarkoituksessa tai olennaisen tärkeiksi katsottujen tietojen jakamisen edistämiseksi⁽⁵⁾. Tämän olisi katettava myös tiedot, jotka saadaan Euroopan alueella toimivilta tahoilta, jotka eivät kuitenkaan ole osallisina EU:n teollisuuspolitiikassa.

3.3.5 ETSK odottaa jäsenvaltioilta tiiviimpää sitoutumista tutkimukseen ja innovointiin yhteisen edun edellyttämien rakenteiden, infrastruktuurin ja välineiden kehittämiseksi ja EU:n riippumattomuuden parantamiseksi tekoälyn alalla.

3.4 Huippuosaamisen edistäminen laboratoriosta markkinoille – innovointi ja kumppanuudet

3.4.1 ETSK kannattaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jonka tarkoituksena on tehdä EU:sta huippuosaamisalue perustutkimuksesta ja innovoinnista aina markkinoille saattamiseen asti. ETSK pitää välttämättömänä, että EU ja jäsenvaltiot tehostavat yhteistyötään, jotta voidaan luoda suotuisat edellytykset innovoinnille, tekoälyn kaupalliselle hyödyntämiselle ja kykyjen ja osaamisen kehittämiseksi ihmiskeskeisyyteen ja luottamukseen perustuvan eurooppalaisen ajattelutavan mukaisesti. ETSK on tyytyväinen siihen, että näitä tavoitteita tuetaan horisontaalisilla yhteistyörakenteilla.

3.4.2 ETSK suhtautuu myönteisesti komission pyrkimyksiin edistää kokeiluja, panostaa alueellisiin digitaali-innovaatiokeskittymiin yhteistyössä kansallisten ja alueellisten aloitteiden kanssa ja jakaa kokemuksia. Innovaatiokeskittymät ja tilauspohjaiset alustat helpottavat tekoälyn omaksumista erittäin pienissä yrityksissä ja pk-yrityksissä ja täydentävät näin kohdennettua rahoitustukea. ETSK pitää tärkeänä, että startup- ja scaleup-yrityksiä sekä perinteisiä pk-yrityksiä tuetaan tekoälyn kehittämisessä.

3.4.3 ETSK korostaa kuitenkin, että huippuosaamiskeskittymiin panostava politiikka ei saa johtaa ”tavanomaisten” tutkimuslaboratorioiden normaalin pitkäkestoisen rahoituksen heikentämiseen läpimurtoteknologian viivästymisen pelossa.

3.4.4 ETSK toivoo, että organisaatioille ja mikro- ja pk-yrityksille suunnattuja sopeutusohjelmia tuetaan kehittämällä kohdennettuja tukiverkostoja. Olisi suotavaa, että aloitteita, joilla autetaan mikro- ja pk-yrityksiä hyödyntämään tekoälyä (testaus- ja kokeilulaitokset, digitaali-innovaatiokeskittymät ja tilauspohjainen tekoälyalusta) vahvistetaan ja arvioidaan sen perusteella, millaisia käytännön vaikutuksia ne ovat saaneet aikaan mikro- ja pk-yrityksissä, jotta niitä voidaan parantaa.

3.4.5 ETSK:n tilaamassa tuoreessa tutkimuksessa osoitetaan, että toiminnan laajentaminen (scaling up) on väistämätön vaihe, olipa kyse tarvittavan osaamisen, algoritmien käyttämisen datapohjan tai välttämättömän rahoituksen saamisesta tai toiminnan kohdentamisesta riittävän laajoille markkinoille, jotta kallis infrastruktuuri maksaa itsensä nopeasti takaisin. Poliittisten päättäjien on siksi asetettava etusijalle mikro- ja pk-yritykset ja ehdotettava niille soveltuvia toimintalinjauksia. Kun otetaan huomioon pandemian aiheuttamat taloudelliset vahingot, nyt on syytä erittäin kiireellisesti tukea startup- ja scaleup-yrityksiä sekä perinteisiä pk-yrityksiä tekoälyn kehittämisessä.

⁽⁴⁾ *La norme sans la force: l'énigme de la puissance européenne*, Zaki Laïdi, 2005.

⁽⁵⁾ Asetus eurooppalaisesta datahallinnosta.

3.4.6 ETSK kannattaa testiympäristöjen kehittämistä uusien ideoiden kokeilemiseksi lähes todellisissa olosuhteissa ja mukautuvuuden edistämiseksi. ETSK kehottaa jakamaan tuloksia enemmän ja tunnustamaan ne vastavuoroisesti yli rajojen.

3.4.7 Huippututkimus edellyttää laboratorioiden henkilöstön taitoja ja osaamista mutta myös käyttäjien luottamusta tekoälyyn. Tästä syystä ETSK toivoo, että korkea-asteen koulutusohjelmista valmistuisi maailmanluokan osaajia, jotka taitavat sekä innovoinnin että kaupallisen kehittämisen, ja pyytää EU:ta turvaamaan sellaiset olosuhteet, että osaajat haluavat jäädä EU:hun ja saapua tänne ulkomailta. ETSK katsoo, että olisi luotava maailmanlaajuinen vakaa ja luottamukseen perustuva liiketoimintaympäristö, jossa yritykset ja työntekijät voivat paremmin hyödyntää tekoälyä tutkimuksessa ja innovoinnissa.

3.4.8 Kansalaisyhteiskunnan organisaatioita on tuettava tekoälyratkaisujen käyttöönotossa, ja niiden on voitava saada tekoälyyn tarkoitettua rahoitusta ja resursseja. Tämä koskee erityisesti sosiaalipalveluja, joiden yhteydessä on kunnioitettava kaikilta osin oikeutta yksityisyyteen ja noudatettava tinkimättä tietojen – myös biometristen tietojen – käsittely- ja tallentamissääntöjä.

3.5 Tekoäly kansalaisten hyväksi – osaaminen ja luottamus

3.5.1 ETSK kannattaa komission strategiaa, joka perustuu huippuosaamisen ja luottamuksen ekosysteemien luomiseen. Tämä lähestymistapa esitettiin vuonna 2019 annetussa valkoisessa kirjassa ⁽⁶⁾. Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus ovat avaintekijöitä huippuosaamisen edistämässä ja tekoälyyn kohdistuvan luottamuksen lisäämisessä. On koulutusjärjestelmien vastuulla täyttää monenlaiset tarpeet perustaidoista ja yleisestä ymmärryksestä aina erikoisalan osaamisen ja korkean tason asiantuntemuksen hankkimiseen ⁽⁷⁾.

3.5.2 ETSK on tyytyväinen siihen, että komissio on hyväksynyt uuden digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman vuosiksi 2020–2027. Se auttaa antamaan paremman käsityksen tekoälyn luonteesta ja toiminnasta alakoulusta yliopistoon sekä oppimaan uusia taitoja.

3.5.3 ETSK toivoo, että jäsenvaltiot kehittävät tekoälyaiheisen koulutustarjonnan, jossa otetaan huomioon myös aiheeseen liittyvät eettiset ja ympäristöä koskevat näkökohdat, ja kannustaa vaihtamaan hyviä käytäntöjä, jotta voidaan edistää monimuotoisuutta koulutukseen pääsyssä sekä tekoälyn kehittämisessä ja käytössä. Tekoälyn kehittäminen ja käyttäminen kaikkien hyväksi edellyttää monialaista lähestymistapaa ja yhteyskanavia.

3.5.4 ETSK katsoo, että työmarkkinaosapuolilla on keskeisen tärkeä asema osaamissuuntauksien ja työelämän muutosten ennakkoinnissa. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on olennaisen tärkeää niiden työntekijöiden tukemiseksi, joiden tehtäviin automatisointi vaikuttaa.

3.5.5 ETSK korostaa hallitusten, oppilaitosten, työmarkkinaosapuolten ja asianomaisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden välisen yhteistyön tärkeyttä suunniteltaessa ja sovellettaessa uusia koulutusohjelmia ja jatkokoulutusta, jotka on suunnattu ensisijaisesti työttömille. Tarvitaan mikroyrityksille ja pk-yrityksille soveltuva koulutusta, niin yrittäjille kuin työntekijöillekin.

3.5.6 ETSK pitää valitettavana, ettei suunnitelmassa tartuta tilaisuuteen pohtia yhdessä työelämää ja sen tulevaisuutta automatisaation edetessä. Jotta työntekijät luottaisivat tekoälysovelluksiin, on tiivistettävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua. Se on ehdottoman tärkeää otettaessa käyttöön työntekijöihin vaikuttavia tekoälyjärjestelmiä esimerkiksi hallinnon tai henkilöstöresurssien aloilla. Työpaikkojen mahdollinen häviäminen, epätasa-arvon lisääntyminen ja tuotantoalojen uudelleenjärjestäytyminen ovat haasteita, joihin on vastattava koordinoimalla toimintaa saumattomasti jäsenvaltioiden välillä tiiviissä yhteistyössä yritysten, alueiden, työmarkkinaosapuolten ja välittäjinä toimivien elinten kanssa, jotta voidaan

- kehittää tulevaisuuteen suuntautuvia, pysyviä ja virallisia valmiuksia automatisaation alalla
- kehittää innovatiivisia ja ennakoivia järjestelmiä eri ammateissa ja osaamisaloilla tapahtuvien muutosten hallinnoimiseksi
- pohtia täydentävyyttä ei ainoastaan ”tekoälyn kehittämiseksi” eri ammateissa vaan myös kulttuurissa ja käytänteissä tapahtuvien muutosten havaitsemiseksi ja ”toimivan täydentävyyden” vaatimusten asettamiseksi, jotta edistetään yksilöllistä voimaantumista.

3.5.7 Luottamus on digiyhteiskunnan kulmakivi, joten ETSK kannattaa erityisen paljon komission lähestymistapaa kaikilla aloilla, jotka ovat oleellisia yleisen edun ja erityisesti kansalaisten, kuluttajien, työntekijöiden ja yritysten – myös yhteisötalouden yritysten – etujen turvaamiseksi, jotta voidaan lisätä yleistä luottamusta tekoälyyn. Tämä kattaa perusoikeuksien suojan, kyberturvallisuuden, tietosuojan, teollis- ja tekijänoikeudet ja resurssien kestävä ja tehokkaan käytön, unohtamatta innovointiin liittyviä sääntelykysymyksiä. On tärkeää, että kartoitetaan tarkasti tekoälyn väärinkäytön mahdolliset vaarat ja ehdotetaan asianmukaisia korjaavia toimia. ETSK kannattaa komission suunnittelemaa toimenpiteitä,

⁽⁶⁾ EUVL C 364, 28.10.2020, s. 87

⁽⁷⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 46

joilla parannetaan turvallisuutta kaikilla aloilla ja mukautetaan sääntelykehystä tekoälyn asettamiin haasteisiin. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä kansalaisyhteiskunnan edelläkävijäroolista esimerkiksi kasvojentunnistukseen olennaisesti liittyvien riskien arvioimisessa.

3.5.8 ETSK kannattaa varauksetta pyrkimystä edistää EU:n visiota kestävästä ja luotettavasta tekoälystä maailmanlaajuisesti kannustamalla asettamaan maailmanlaajuisia tekoälystandardeja ja kehittämällä kumppanuuksia ja yhteisiä aloitteita kolmansien maiden kanssa.

3.6 Strategisen johtajuuden kehittäminen vaikutuksiltaan merkittävillä aloilla

3.6.1 ETSK kannattaa komission realistista lähestymistapaa, jonka mukaisesti toiminta keskitetään niille aloille, joilla johtoasema tekoälyn suhteen on välttämätön. Näitä ovat ilmasto ja ympäristö, terveydenhuolto, robotiikka ja automatisaatio, julkiset palvelut, yleinen turvallisuus terrorismin torjunta ja muuttoliikepolitiikka mukaan luettuina, älykäs liikkuminen sekä maatalous ja siihen liittyvät alat.

3.6.2 ETSK pitää digitalisaatiota keskeisenä apuvälineenä hiilestä irtautumisessa ja ympäristöasioiden hallinnoinnissa, mutta samalla on huolehdittava siitä, että tekoälypohjaisten ratkaisujen mahdolliset kielteiset vaikutukset ilmastoon, ympäristöön ja energiankulutukseen pidetään kurissa. Tekoälyn hyödyntäminen energia- ja liikennejärjestelmien ohjauksessa sekä teollisuuden ja maatalouden prosesseissa edistää energiatehokkuutta, kiertotaloutta ja luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä ja parantaa näin tuottavuutta ja kannattavuutta. Tekoäly tarjoaa lisäksi keinoja, joiden avulla ilmasto- ja ympäristöilmiöitä voidaan ymmärtää ja hallita paremmin.

3.6.3 ETSK kehottaa tarttumaan tekoälyn tarjoamiin mahdollisuuksiin sairauksien alkuperää käsittelevässä tutkimuksessa, uusien molekyylien, lääkinnällisten laitteiden ja edistysellisten hoitojen kehittämisessä sekä esimerkiksi syövän torjuntaan liittyvissä tutkimuksissa, diagnosoinnissa ja hoidossa. Eurooppalainen terveysdata-avaruus, jossa on määrä varmistaa täydellinen yksityisyyden ja henkilötietojen suoja, on tärkeä askel kohti kaikkien tekoälyn tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Potilaille, ikääntyneille ja vammaisille henkilöille annettava päivittäinen apu robottien avulla on osoitus sellaisen robotiikka-alan huippuosaamisen hyödyistä, jossa ei pyritä niinkään teknologiseen huippusuoritukseen vaan pikemminkin hallitsemaan ihmisen ja robotin välistä kanssakäymistä.

Bryssel 22. syyskuuta 2021.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG*